

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญพร เจนการกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งตรวจทานแก้ไขและให้การอนุเคราะห์เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการศึกษานี้ จึงขอขอบ พระคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณอาจารย์จริก สิงห์ปรีชา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทิพรัตน์ พงศ์ชนาพานิช ประธานการสอบ และศาสตราจารย์ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาชี้แนะข้อบกพร่องและตรวจทานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทาน แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้พบกับความสุขความเจริญอันแท้จริง ขอขอบพระคุณคือกเตอร์สุเมธ ตันติเวชกุล ที่ได้จัดทำหนังสือรวบรวมประสบการณ์อันมีค่า ทำให้ ผู้ศึกษามีความพยายามอย่างไม่ย่อท้อในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ Professor Richard Layard ที่ได้จัดทำหนังสือที่มีคุณค่ายิ่งสามารถทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจกรอบแนวคิดเรื่องความสุขและสามารถ เข้าถึงแหล่งข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในเชิงเศรษฐศาสตร์ และขอขอบพระคุณอาจารย์ นพดล วรรณิกา ที่ช่วยให้คำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถาม รวมทั้งให้การฝึกอบรมการเก็บ ตัวอย่างแบบสอบถามกับทีมงานของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ กัลยา วานิชย์บัญชา ที่ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลองทางเลือกและหนังสือในการ วิเคราะห์ข้อมูลแบบต่างๆ และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้ทุน สนับสนุนคุณภาพงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปี 2550 สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ คุณอา คุณน้า คุณย่า คุณพี่ รวมถึงเพื่อนๆ ที่เป็น กำลังใจ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และคอยอบรมสั่งสอนจนทำให้ผู้เขียน ได้รับความสำเร็จในการศึกษา ประโยชน์อันใดที่วิทยานิพนธ์นี้พึงมี ขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ คณาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านและผืนแผ่นดินของประเทศไทย และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มี ข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

พรชัย พิลหาเวสส

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการศึกษา	5
สมมติฐานในการศึกษา	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสารและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	7
แนวคิดของความอยู่ดีมีสุข	7
ความสัมพันธ์ของความสุขกับรายได้	13
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	18
แบบจำลองทางเลือกตามลำดับ	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
ขั้นตอนในการศึกษา	34
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	36
ความหมายของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	47
ประวัติความเป็นมาของอำเภอพนัสนิคม	47
ที่ตั้งและอาณาเขต	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การปกครองส่วนภูมิภาค	48
บทที่ 5 ผลการศึกษา	54
ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	54
ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบความสุข 3 ระดับ และความสุข 11 ระดับของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ใช้จำนวนคำถามในการประเมินระดับความสุขแตกต่างกัน	64
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	68
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	82
สรุป	82
ข้อเสนอแนะ	84
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	88
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	97
ภาคผนวก ข การคำนวณค่าความสุขของดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย	115
ภาคผนวก ค การกำหนดขนาดตัวอย่างและพื้นที่ในการศึกษา	119
ภาคผนวก ง ลักษณะพื้นที่ทางกายภาพของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	122
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	127
ภาคผนวก ฉ ผลการประมาณค่าแบบจำลอง โดยใช้โปรแกรม SAS 9	136

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การกำหนดชื่อความสุขที่วัดได้จากวิธีการวัดระดับความสุข 3 วิธี	13
2	รายละเอียดของแบบสอบถามในการศึกษา	31
3	เปรียบเทียบข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรในอำเภอพนัสนิคมกับเกษตรกรทั้งหมดในจังหวัดชลบุรี ปี 2548/2549	47
4	ผลการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตามตัวชี้วัด 6x2 จำแนกเป็นรายอำเภอ ในจังหวัดชลบุรี	50
5	พื้นที่ทำนาข้าว จำนวนเกษตรกรปี 2549 - 2550 และจำนวนเกษตรกรที่ลดลงโดยจำแนกตามตำบลที่ทำการเก็บตัวอย่างในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	52
6	จำนวนเกษตรกรปี 2550 จำนวนตัวอย่างเป้าหมาย และจำนวนตัวอย่างที่เก็บได้จริง โดยจำแนกตามหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ทำการเก็บตัวอย่างในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	53
7	ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	55
8	ค่าความสุข 3 ระดับ แบบ 66 คำถาม และ 1 คำถามของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำแนกตามเพศ	57
9	ค่าความสุข 11 ระดับ แบบ 66 คำถาม และ 1 คำถามของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำแนกตามเพศ	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ระดับความสุขเฉลี่ยของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในแต่ละหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงจากคะแนนเต็ม 3 คะแนน	59
11	ระดับความสุขเฉลี่ยของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในแต่ละหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน	60
12	การปฏิบัติกิจกรรมที่แสดงถึงความพอเพียงของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำแนกตามเพศ	61
13	จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปฏิบัติกิจกรรมที่แสดงถึงความพอเพียง จำแนกตามเพศและจำนวนกิจกรรมที่ปฏิบัติได้	62
14	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสุข 3 ระดับ ทั้งสองแบบด้วย Pearson Chi-Square test	65
15	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสุข 3 ระดับ ทั้งสองแบบด้วยสถิติทดสอบขนาดและทิศทาง	66
16	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสุข 11 ระดับ ทั้งสองแบบด้วย Pearson Chi-Square test	67
17	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วย Pearson Correlation	68
18	การเปรียบเทียบความเหมาะสมและความสามารถในการทำนาระหว่างแบบจำลองที่ 1 และแบบจำลองที่ 3	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในแบบจำลองที่ 1 และแบบจำลองที่ 3	71
20	การเปรียบเทียบความเหมาะสมและความสามารถในการทำนายระหว่างแบบจำลองที่ 2 และแบบจำลองที่ 4	76
21	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในแบบจำลองที่ 2 และแบบจำลองที่ 4	77
ตารางผนวกที่		
1	การกำหนดคะแนนในแต่ละคำถาม	116
2	เกณฑ์การให้คะแนนคำถามกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2	116
3	เกณฑ์การให้ค่าความสุข 3 ระดับ แบบ 66 คำถาม	117
4	เกณฑ์การให้ค่าความสุข 11 ระดับ แบบ 66 คำถาม	117
5	การเปรียบเทียบพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยวและจำนวนผู้ผลิตนาข้าว	120
6	แสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan	121
7	ลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการทำนาข้าวอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
8	ลักษณะการปฏิบัติกิจกรรมความพอเพียงในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	125
9	ค่าสถิติของตัวแปรต่างๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว	128
10	ความถี่ของความสุข 3 ระดับ แบบ 66 คำถามกับช่วงรายได้ของครัวเรือน เชิงอันดับ	129
11	ความถี่ของความสุข 3 ระดับ แบบ 1 คำถามกับช่วงรายได้ของครัวเรือน เชิงอันดับ	129
12	ความสัมพันธ์ของความสุข 3 ระดับ กับรายได้ของครัวเรือนเชิงปริมาณ	129
13	ความสัมพันธ์ของความสุข 3 ระดับ กับรายได้ของครัวเรือนเชิงอันดับ	130
14	ความสัมพันธ์ของความสุข 11 ระดับ แบบ 66 คำถามกับรายได้ของครัวเรือน เชิงปริมาณ	131
15	ความสัมพันธ์ของความสุข 11 ระดับ แบบ 1 คำถามกับรายได้ของครัวเรือน เชิงปริมาณ	131
16	ความถี่ของความสุข 3 ระดับ แบบ 1 คำถามกับจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา	132
17	ความสัมพันธ์ความสุข 3 ระดับ แบบ 1 คำถามกับจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา	132
18	ความถี่ของระดับรายได้กับจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา	133

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
19	ความสัมพันธ์ระดับรายได้ของครัวเรือนเชิงอันดับกับจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา	133
20	ความสัมพันธ์รายได้ของครัวเรือนเชิงปริมาณกับจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา	134
21	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุข 3 ระดับ ในแบบจำลองที่ 1 กับแบบจำลองที่ 3	134
22	ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในแบบจำลองที่ 2 กับแบบจำลองที่ 4	135

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	19
2	ลักษณะกิจกรรมที่แสดงถึงความพอเพียงของตัวบุคคล	20
3	ความสัมพันธ์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขของสังคม	21
4	ขั้นตอนในการศึกษาครั้งนี้	35
5	แผนที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	49

